

prima instanță: A. Furdui

dosarul nr. 2ra-1649/17

instanța de apel: M. Guzun, Iu. Cotruță, N. Simciuc

DECIZIE

06 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Iulia Sîrcu

Judecătorii

Maria Ghervas, Ion Druță

Luiza Gafton, Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Sergiu Sahanovschi în interesele copilului minor XXXX,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Sergiu Sahanovschi în interesele copilului minor XXXX împotriva Margaretei Tornea și Angelei Vlaicu, intervenienți accesorii Camera Înregistrării de Stat și Direcția pentru protecția drepturilor copilului Centru, municipiul Chișinău cu privire la declararea nulității contractului de donație,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de către Sergiu Sahanovschi în interesele copilului minor XXXX și menținută hotărârea Judecătoriei Botanica, municipiul Chișinău din 11 aprilie 2016,

c o n s t a t ă :

La data de 08 aprilie 2014, Sergiu Sahanovschi a depus în interesele copilului minor XXXX cerere de chemare în judecată împotriva Margaretei Tornea și Angelei Vlaicu, intervenienți accesorii Camera Înregistrării de Stat și Direcția pentru protecția drepturilor copilului Centru mun. Chișinău cu privire la declararea nulității contractului de donație din 05 martie 2014.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 11 septembrie 2012, în urma decesului soției Victoria Sahanovschi, mama biologică a XXXX, născută la xxxx, acționând în numele și interesele fiicei minore, a acceptat moștenirea rămasă după decesul acesteia.

Menționează că, succesori legali ai defunctei sunt: fiica minoră XXXX, mama Margareta Tornea și tatăl Alexandru Tornea, care la 04 septembrie 2013, a decedat.

Sușține că, la data de 18 februarie 2014, în calitate de reprezentant legal, acționând în numele și interesele fiicei sale XXXX, a depus la notar declarația de acceptare a succesiunii, deschisă după decesul bunicului, Alexandru Tornea, iar la data de 27 februarie 2014, Margareta Tornea și Angela Vlaicu, la fel, au depus declarații de acceptare a succesiunii, deschise după decesul defunctului.

Afirmă că, cunoscând faptul că, soții Alexandru Tornea și Margareta Tornea dețineau cu drept de proprietate în devălmășie 68,812% cotă-parte din capitalul social al SRL „Tezaur-94”, în care Victoria Sahanovschi deținea 15,594% cotă-parte din capitalul social, a ridicat din Registrul de stat al persoanelor juridice extrasul nr. 7125 din 13 martie 2014, din care rezultă că, pârâta Margareta Tornea nu mai figurează în calitate de asociat al SRL „Tezaur-94”, iar cota-parte a Angelei Vlaicu s-a mărit până la 84,41% din capitalul social al întreprinderii.

Invocă că, conform informației Camerei Înregistrării de Stat nr. 220 din 18 martie 2014, la data de 07 martie 2014, au fost înregistrate modificările operate în documentele de constituire a SRL „Tezaur-94” cu privire la componența asociaților și redistribuirea părților sociale, în urma cărora pârâta Angela Vlaicu deține 84,41 % din capitalul social, iar cota Victoriei Sahanovschi a rămas neschimbată.

Relevă că, pârâta Margareta Tornea, după decesul soțului său, Alexandru Tornea, a înstrăinat contrar prevederilor legale cota-parte în mărime de 68,812 % din capitalul social al SRL „Tezaur-94” în beneficiul pârâtei Angela Vlaicu, astfel, diminuând semnificativ patrimoniul succesoral și, respectiv, cota succesorală a minorei, Sofia Sahanovschi.

Consideră că, Margareta Tornea și Angela Vlaicu, la încheierea contractului de donație, intenționat nu au informat notarul despre decesul lui Alexandru Tornea și nici Camera Înregistrării de Stat, care a operat modificările respective în documentele de constituire a întreprinderii.

Solicită declararea nulității contractului de donație nr. 403 din 05 martie 2014, încheiat între Margareta Tornea și Angela Vlaicu, prin care a fost înstrăinată 68,812% cotă-parte din capitalul social al SRL „Tezaur-94”, cu aducerea părților la poziția inițială.

Prin hotărârea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 11 aprilie 2016 acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2017 a fost respins apelul declarat de către Sergiu Sahanovschi în interesele copilului minor XXXX și menținută hotărârea primei instanțe.

La data de 07 iunie 2017, Sergiu Sahanovschi a declarat în interesele copilului minor Sofia Sahanovschi recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că, hotărârile judecătorești sunt neîntemeiate, deoarece au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material și nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei.

Consideră eronată concluzia instanțelor judecătorești precum că, certificatul de calitate de succesori nu i-a oferit dreptul de a contesta în interesul minorei XXXX contractul de donație, prin care s-a diminuat masa succesorală.

Menționează că, contractul de donație este lovit de nulitate absolută și urmează a fi anulat, deoarece intimata Margareta Tornea a donat după decesul

soțului său cota parte în mărime de 68,812% din capitalul social al SRL „Tezaur-94” în beneficiul intimatei Angela Vlaicu, diminuând masa succesorală rămasă după decesul defunctului Alexandru Tornea.

Susține că, defunctul Alexandru Tornea, în calitate de coproprietar devălmaș al SRL „Tezaur-94”, deținea 34,406% din capitalul social al întreprinderii, astfel, succesorii legali, care în termen de 6 luni au depus cerere privind acceptarea succesiunii, printre care și succesorul în drepturi XXXX, fiica decedatei Victoria Sahanovschi, succesorul legal al defunctului Alexandru Tornea, sunt în drept să pretindă la această cotă.

Relevă că, transmiterea moștenirii este o transmisiune universală dat fiind faptul că, obiectul transmisiunii succesoriale, cu excepția legatului, îl formează patrimoniul persoanei fizice decedate, adică totalitatea drepturilor (activul succesoral) și obligațiilor (pasivul succesoral), care au valoare economică și au aparținut celui ce lasă moștenirea la momentul decesului.

Afirmă că, conform pct. 4.3 al contractului de donație, Margareta Tornea a garantat că, la momentul încheierii contractului de donație, partea socială supusă înstrăinării este liberă de orice drepturi reale sau sarcini, nu este obiectul vreunui litigiu și nu există nici o persoană care să aibă dreptul preferințial, la fel, a garantat că, nu sunt necesare acorduri suplimentare, aprobări sau acceptări suplimentare din partea a careva terțe persoane pentru valabilitatea contractului, cu toate că, cunoștea faptul că, la momentul donării cotei-părți sociale în mărime de 68,812 % a SRL „Tazaur-94” nu este eliberat certificat de moștenitor legal asupra averii rămasă după decesul lui Alexandru Tornea, fapt pe care l-a ascuns, dând declarații false în fața notarului, urmărind scopul diminuării averii succesoriale.

Invocă că, actul juridic este afectat de nulitate, deoarece este încheiat fără cauză și contravine normelor imperative și bunelor moravuri, este afectat de o eroare considerabilă printr-o falsă reprezentare referitor la părțile actului juridic. Mai mult ca atât, notarul, conform legii cu privire la notariat, trebuia să dețină declarația sa în calitate de succesor în drepturi al Victoriei Sahanovschi și ca reprezentant al succesorului minor XXXX, prin care să-și exprime acordul la donarea cotei-părți din capitalul social al SRL „Tazaur-94”.

Declară că, instanțele de judecată, la soluționarea cauzei, nu au ținut cont de faptul că, capitalul social al SRL „Tazaur-94” a fost acumulat de către Margareta Tornea în timpul căsătoriei cu Alexandru Tornea, iar prin donarea întregului capital social i-a îngrădit succesorului în drepturi, XXXX dreptul de proprietate consfințit în Constituția Republicii Moldova, mai mult, conform prevederilor art. 20 alin. (1) din Codul familiei, bunurile dobândite de către soți în timpul căsătoriei aparțin ambilor soți cu drept de proprietate.

Astfel, notează că, Sofia Sahanovschi, în calitate de succesor în drepturi, succede drepturile proprietarului devălmaș, adică ale defunctului Alexandru Tornea.

Consideră eronată concluzia primei instanțe precum că, nu a fost probat faptul dobândirii capitalului social al SRL „Tezaur-94” în timpul căsătoriei, deoarece la materialele cauzei a fost prezentat extrasul din actul de căsătorie a soților Tornea.

Invocă că, instanța de apel, prin decizia sa, a recunoscut că, bunurile sunt partajabile, dar a respins acțiunea prin simplu fapt că, nu este eliberat certificat de moștenitor, iar certificatul de calitate nu permite contestarea actelor judecătorești, cu toate că, a fost prezentată lista dosarului succesoral ce ține de patrimoniul defunctului Alexendru Tornea.

Mai invocă că, din cauza contestării contractului de donație, a fost suspendată procedura succesorală până la emiterea unei hotărâri judecătorești, iar intimatele nu erau în drept să dispună de sine stătător de o parte din patrimoniul succesoral, deoarece nu a fost eliberat un certificat de moștenitor nici unuia dintre moștenitori.

Prin referința depusă la data de 15 septembrie 2017 Margareta Tornea a solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 08 noiembrie 2017 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, Victoria Sahanovschi, care este mama minorei XXXX, a decedat la data de 31 mai 2012, iar Alexandru Tornea, care este bunicul ultimei, a decedat la data de 04 septembrie 2013.

De asemenea, s-a constatat că, Sergiu Sahanovschi, acționând în numele și interesele copilului minor XXXX, a acceptat succesiunea deschisă după decesul bunicului minorei, Alexandru Tornea, mama copilului (fiica celui ce a lăsat moștenirea), Victoria Sahanovschi fiind decedată, fapt ce se atestă prin declarația de acceptare a succesiunii depusă la data de 18 februarie 2014.

La data de 20 februarie 2014, notarul public Diana Zgardan a eliberat XXXX certificatul de calitate de moștenitor (f. d. 10, vol. I)

Din materialele dosarului rezultă că, la data de 27 februarie 2014, după decesul lui Alexandru Tornea, Margareta Tornea, soția defunctului și Angela Vlaicu, fiica defunctului, la fel, au acceptat succesiunea, fapt ce se confirmă prin declarațiile de acceptare a succesiunii (f. d. 132, 133, vol. I).

La data de 05 martie 2014, Margareta Tornea, fiind asociat al SRL „Tezaur-94”, cu o parte socială de 68,812% din capitalul social al întreprinderii, a donat necondiționat fiicei sale Angela Vlaicu partea socială în mărime de 68,812% din capitalul social (100%) al SRL „Tezaur-94”, încheind în acest sens contract de donație (f. d. 106, 107, vol. I).

Conform extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice, asociații ai SRL „Tezaur-94” sunt Victoria Sahanovschi cu 15,59% și Angela Vlaicu cu 84,41%.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată în interesele copilului minor XXXX, Sergiu Sahanovschi a solicitat declararea nulității contractului de donație încheiat între Margareta Tornea și Angela Vlaicu la data de 05 martie 2014.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Sergiu Sahanovschi în interesele copilului minor, XXXX, a ajuns la concluzia netemeinicii acestuia, menținând hotărârea primei instanțe, pe care a considerat-o întemeiată și legală.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, instanța de apel, la examinarea cauzei, a aplicat eronat normele de drept material.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

La caz, se reține că, instanța de apel a concluzionat că, prima instanță corect a considerat că, Sergiu Sahanovschi, acționând în interesul copilului minor XXXX, nu a probat calitatea sa sau a fiicei de coproprietar devălmaș, ce i-ar conferi dreptul de a solicita declararea nulității actului juridic de dispoziție încheiat de unul dintre coproprietarii devălmași, în temeiul art. 369 alin. (3) din Codul civil. Or, certificatul de calitate de moștenitor prezentat poate fi utilizat numai pentru dobândirea actelor necesare pentru a dovedi existența bunurilor ce compun patrimoniul succesoral.

Conform art. 1558 din Codul civil, dacă nu s-a făcut dovada existenței unor bunuri în patrimoniul defunctului ori determinarea acestora necesită operațiuni de durată și moștenitorii solicită să li se stabilească numai calitatea, se poate emite certificat de calitate de moștenitor.

În certificatul de calitate de moștenitor se menționează că acesta nu are valoarea unui certificat de moștenitor și că poate fi utilizat numai pentru dobândirea actelor necesare pentru a dovedi existența bunurilor ce compun patrimoniul succesoral, urmând ca certificatul de moștenitor să fie eliberat ulterior. Această calitate poate fi dovedită numai în cazul acceptării în termen a moștenirii, în caz contrar moștenitorul fiind străin de moștenire prin neacceptare.

Conform prevederilor legale enunțate, certificatul de calitate de moștenitor stabilește doar calitatea acestuia, fiind un act care permite valorificarea unor drepturi patrimoniale, inclusiv și prin sesizarea instanțelor de judecată.

În contextul dat, instanța de recurs reține că, cele descrise cert indică că, la examinarea apelului de către instanța de apel, nu a fost supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale.

Această circumstanță este apreciată drept o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, eroarea judiciară în cauză nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Sergiu Sahanovschi în interesele copilului minor XXXX.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2017 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Sergiu Sahanovschi în interesele copilului minor XXXX împotriva Margaretei Tornea și Angelei Vlaicu, intervenienți accesorii Camera Înregistrării de Stat și Direcția pentru protecția drepturilor copilului Centru municipiul Chișinău cu privire la declararea nulității contractului de donație, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu

Maria Ghervas

Ion Druță

Luiza Gafton

Mariana Pitic